

Dokumentacja cząstkowa

Adrian Nadulny

Tomasz Sałacki

repozytorium: <https://github.com/ANadulny/WMH>

1. Cel projektu:

Celem projektu jest zaprojektowanie i zaimplementowanie heurystycznego algorytmu przeszukiwania z tabu przy pomocy, którego uzyskamy rozwiązanie układanki Sudoku.

2. Problem:

Rozwiązanie układanki sudoku, przy możliwych różnych początkowych stopniach trudności (przy założeniu, że układanka jest rozwiązywalna)

Dobranie odpowiednich wartości parametrów wielkości pamięci (długo i krótkoterminowej) żeby uzyskać satysfakcjonujące rozwiązania.

Uwzględnienie kryterium aspiracji - wyjątek od reguły, gdzie wykonujemy ruch pomimo, iż jest on na liście tabu.

3. Definicje

- a. komórka - pusta lub zawierająca cyfrę od 1 do 9
- b. satysfakcjonujące rozwiązanie - rozwiązanie, które nie posiada żadnych konfliktów
- c. tabu - jest to pamięć krótkoterminowa zakazanych ruchów. Wszystko co znajduje się na niej nie powinno być brane podczas generowania kolejnego rozwiązania w iteracjach algorytmu. Zapobiega powrotowi do ostatnio odwiedzonych rozwiązań.
- d. pamięć długoterminowa - lista zliczająca jakie stany i ile razy je odwiedzono w ciągu ostatnich n iteracji. Prowadzi przeszukiwanie w pożądanym kierunku poprzez wskazywanie, że brane pod uwagę rozwiązanie było już wielokrotnie analizowane w przeszłości, co zapobiega nawrotom do tego samego miejsca.
- e. kryterium aspiracji - wyjątek w przypadku którego ruch zabroniony, który daje znacznie lepsze rozwiązanie od tego co oferuje nam sąsiedztwo danej iteracji będzie dopuszczony do realizacji.
- f. blok (w literaturze możliwy termin podkwadrat) - segment (3×3) komórek wypełniony unikalnymi cyframi
- g. ruch - jest zamianą miejscami komórek z liczbami w obrębie tego samego bloku pod warunkiem, że żadna z tych liczb nie jest liczbą umieszczoną oryginalnie na planszy w danych wejściowych.
- h. konflikt - powtarzające się cyfry w tym samym wierszu, kolumnie lub bloku
- i. kryterium stopu - otrzymanie stanu, gdzie nie występują konflikty lub osiągnięcie maksymalnej ilości iteracji

4. Metoda rozwiązania problemu:

Algorytm przeszukiwania tabu z zaimplementowaniem dwóch list:

- i. lista tabu - pamięć krótkoterminowa, wszystko co znajduje się na niej nie powinno być brane podczas generowania kolejnego rozwiązania w iteracjach algorytmu

- ii. pamięć długoterminowa - lista zliczająca ile, jakich ruchów wykonano w ciągu ostatnich n iteracji
- b. Szczegółowy opis algorytmu:
  - i. Wczytanie danych o stanie początkowym z pliku i zamienienie pustych miejsc na zera
  - ii. Utworzenie pustej listy tabu i pamięci długoterminowej
  - iii. Wypełnienie zer dowolną dostępną cyfrą w obrębie każdego bloku, tak żeby cyfry nie powtarzały się i występowały od 1 do 9
  - iv. Sprawdzenie kryterium stopu jeśli nie spełnione to wykonujemy poniższe kroki
  - v. Wygenerowanie wszystkich możliwych ruchów i stanów do których prowadzą należących do sąsiedztwa stanu obecnego.
  - vi. Znaleźnienie stanu w sąsiedztwie, który jest najbardziej obiecujący z racji na minimalizację funkcji celu
  - vii. Stany w sąsiedztwie rozpatrywane są w kolejności według wzrostu wartości funkcji celu. Aby stan został wybrany muszą być spełnione następujące warunki
    - 1. Znajduje się w tabu, ale spełnione jest kryterium aspiracji
    - 2. Nie znajduje się w tabu (w tym przypadku, zostanie dodany do tabu)
    - 3. Częstotliwość jego występowania w pamięci długoterminowej jest mniejsza od zadanej wartości
 Wybrany stan jest stanem dla którego będzie generowane sąsiedztwo w następnej iteracji
  - viii. Powrót do punktu IV
- c. Testowanie algorytmu i sposób nanoszenia zmiany dla parametrów wpływających na osiągnięty wynik
  - i. sprawdzenie czasu i ilości iteracji wykonywania algorytmu dla różnych parametrów wejściowych tj. długości listy tabu oraz pamięci długoterminowej
  - ii. dobranie parametrów wielkości list pamięci odbywałoby się na podstawie analizy rezultatów z wielu przebiegów dla danych parametrów początkowych

5. Środowisko:

Java

6. Założenia implementacyjne:

struktury danych

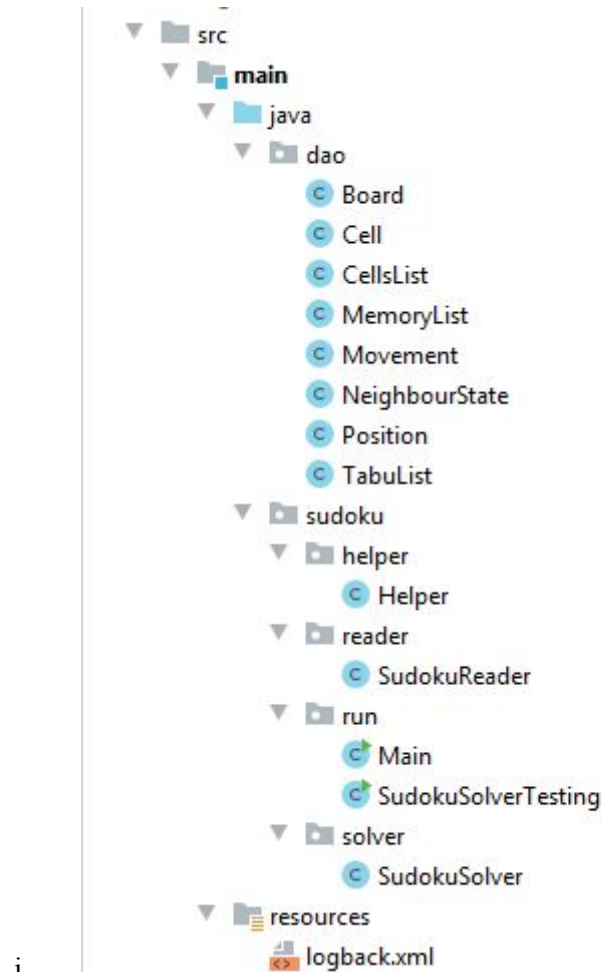
- i. klasy
  - 1. **Board** - obsługuje planszę sudoku (tablica 2d komórek)
  - 2. **Cell** - komórka planszy (informacje o wartości i czy jest to wartość początkowa)
  - 3. **CellsList** - lista komórek reprezentująca wiersz lub kolumnę
  - 4. **Position** - współrzędne xy komórki
  - 5. **Movement** - para pozycji, które mają zostać zamienione miejscami
  - 6. **TabuList** - przechowuje kolejkę FIFO par stan i ruch dla ruchów zakazanych do wykonania

7. **MemoryList** - przechowywanie listy odwiedzonych stanów wraz z częstotliwością ich odwiedzania w trakcie działania algorytmu
8. **SudokuSolver** - klasa, która zajmuje się wykonywaniem algorytmu znajdowania rozwiązania
9. **SudokuReader** - wczytywanie sudoku ze wskazanych plików wejściowych
- ii. główne metody
  1. **solveSudoku** - odpowiedzialna za zwrócenie rozwiązania łamigłówki sudoku
  2. **calculateNumberOfConflictedPosition** - wylicza ile występuje konfliktów na planszy
  3. **generateAllMovements** - generuje wszystkie możliwe (czyli dozwolone) ruchy dla danego stanu
  4. **fillZeroesWithNumbers** - wypełnienie zerami brakujących komórek sudoku dla wczytywanego stanu początkowego
  5. **movementListForSubgrid** - generuje ty listę ruchów dla danego bloku
- iii. kryteria zatrzymania algorytmu
  1. Otrzymanie wyniku 0 z metody **calculateNumberOfConflictedPosition**, która wyznacza funkcję celu. Osiągnięcie takiego wyniku, oznacza, że nie występuje żaden konflikt na planszy.
- iv. sytuacje wyjątkowe wraz ze sposobem ich obsługi
  1. stan do którego chcemy przenieść się w kolejnej iteracji zbyt często pojawia się w pamięci długoterminowej i przekroczona jest dla niego ustalona maksymalna częstotliwość. Jeżeli zajdzie taka sytuacja, to pomijamy taki stan i szukamy kolejnego równie dobrego, dla którego nie zajdzie opisana powyżej sytuacja
- v. dane wejściowe
  1. plansza sudoku zależna od poziomu trudności
- vi. parametry algorytmu
  1. maksymalna liczba iteracji
  2. wielkość tabu
  3. wielkość pamięci długoterminowej
  4. kryterium aspiracji - minimalna różnica między tabu, a najlepszym stanem z sąsiedztwa żeby kryterium aspiracji zostało spełnione
  5. maksymalna częstotliwość stanu w pamięci długoterminowej zezwalająca na przejście do danego stanu

7. Faza implementacji:

- a. zrealizowano już
  - i. przygotowano w plikach .txt po 10 stanów początkowych dla 3 różnych poziomów trudności wraz z rozwiązaniami do każdego z tych stanów. Dane zostały wzięte z gazety zawierającej łamigłówki Sudoku.
  - ii. utworzono strukturę do przechowywania sudoku wraz możliwością wczytania stanu początkowego do niej

- iii. przygotowano testy wczytujące stany początkowe i sprawdzające czy wczytywanie danych do struktury dobrze działa oraz czy pokrywają się cyfry w stanie początkowym z cyframi odpowiadającymi im w rozwiązaniach
  - iv. po załadowaniu stanu początkowego, puste pola są wypełniane losowymi liczbami z zachowaniem zasady, że w danym bloku żadna z liczb się nie powtarza
  - v. generowanie wszystkich możliwych ruchów dla danego stanu, stanów które powstaną po ich wykonaniu oraz wyliczenie jak wiele konfliktów w nich występuje
- b. aktualna struktura kodu wraz z jego działaniem

- i.
  - ii. działa już:
    1. wczytywanie sudoku z plików wejściowych
    2. wygenerowanie stanu początkowego z danych wejściowych
    3. znajdowanie listy sąsiedztwa wraz z wartością funkcji celu dla danego stanu
    4. logowanie kolejnych kroków iteracji algorytmu
    5. obsługa kolejnych iteracji z uwzględnieniem listy tabu
    6. algorytm jest w stanie na chwilę obecną znaleźć rozwiązanie
- c. dalsze plany realizacji projektu
- i. Zaimplementowanie pamięci długoterminowej
  - ii. Testowanie poprawności algorytmu oraz zmierzenie jego skuteczności (ilość iteracji, czas działania programu) dla różnych poziomów trudności